

Plenum

Fredag 17.10.2025 kl. 13.00—13.29

6. Lagmotion med förslag till lagar om ändring av 15 kap. 15 § i kreditinstitutslagen samt 3 kap. och 4 kap. 4 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Lagmotion LM 18/2025 rd Ville Kaunisto saml

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet. — Debatt. Ledamot Kaunisto, varsågod.

Debatt

13.06 **Ville Kaunisto kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakialoitteen nimi on pitkä, mutta yksinkertaistettuna pyrkimys on suojella ihmisiä huijauksilta ajatuksella konnat kuriin. Pitkän ja seikkaperäisen laatimisen jälkeen tämä piti jättää kiireessä ennen kesän istuntotaukoa teknisen luonteen takia, ja nimien kerääminen siihen oli hieman haastavaa. Olen lähtökohtaisesti sitä mieltä, että jos asiaa tämän haasteellisuuden vuoksi on vaikea nyt edistää kokonaisuuksien ollessa jo niin sanotusti käynnissä, niin tässä on ainakin pohja suoraan seuraavan hallitusohjelman neuvotteluihin, joita pystytään sitten edistämään.

Arvoisa puhemies! Lähes viikoittain saamme lukea uutisista huijauksista, jotka ovat kohdistuneet niin tavallisiin suomalaisiin kuin julkisuuden henkilöihin, näyttelijöihin ja poliitikkoihin. Lähes jokainen meistä on kokenut itsensä tai läheisensä kautta tilanteen, jossa on yritetty huijata tai onnistuttu huijaamaan rahaa erilaisin keinoin. Nämä tapaukset kertovat surullista kieltään siitä, kuinka nopeasti luottamus ja turvallisuus voivat murentua, kun rikolliset hyödyntävät digitaalisia kanavia ja ihmisten hyväuskoisuutta.

Kyse ei ole yksittäisistä inhimillisistä tragedioista, kyse on ilmiöstä, joka kasvaa ja koskettaa koko yhteiskuntaa. Huijaukset aiheuttavat taloudellisia menetyksiä. Taloudellisten menetysten lisäksi kannettavaksi tulee valtava henkinen kuorma, jonka huijaukset aiheuttavat. Kun oma identiteetti tai varat joutuvat rikollisten käsiin, tunne turvattomuudesta voi olla musertava.

Samalla kun rikolliset hyödyntävät yhä kehittyneempiä teknologioita, myös petokset ovat muuttuneet aiempaa monimutkaisemmiksi ja tehokkaammiksi. Digitalisaatio ja globaalit maksujärjestelmät mahdollistavat petosten toteuttamisen nopeassa ja laajassa mittakaavassa, mikä tekee niiden havaitsemisesta ja torjumisesta haastavampaa kuin koskaan ennen. Tämä edellyttää meiltä lainsäätäjinäkin uutta ajattelua. Perinteiset keinot eivät enää riitä, meidän on mahdollistettava rahoitussektorille työkaluja, joilla mahdollistetaan oikea-aikaista tiedonvaihtoa ja yhteistyötä rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Punkt i protokollet PR 98/2025 rd

Nykyinen tulkinta salassapitovelvollisuudesta on Suomessa huomattavasti tiukempi kuin monissa muissa Euroopan maissa. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa pankit eivät voi varoittaa toisiaan, vaikka näkisivät selviä merkkejä huijauksesta. Tällä lakialoitteella on tarkoitus korjata tämä aukko.

Aloitteella muutetaan kolmea keskeistä lakia: luottolaitoslakia, maksupalvelulakia ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia. Näihin lakeihin lisätään tarkkarajainen oikeusperusta tiedonvaihdolle huijausten estämiseksi. Lisäksi täsmennetään tietosuojalain soveltamista, jotta henkilötietojen käsittely on selkeästi sallittua tässä tarkoituksessa. Näin varmistamme, että sekä yksityisyys että turvallisuus toteutuvat. On myös tärkeää korostaa, että aloite ei vaaranna yksityisyyttä tai tietosuojaa. Lainsäädäntö säilyttää tiukat rajat mutta sallii tarvittavan joustavuuden, jotta voidaan puuttua talousrikollisuuteen tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, vaikka lakialoite kuulostaa tekniseltä, sen merkitys voi olla hyvin konkreettinen. Kun pankit voivat laillisesti varoittaa toisiaan ja pysäyttää epäilyttävän maksun, rahat eivät ehdi kadota ketjussa tililtä tilille. Tämä suojelee erityisesti iäkkäitä ja muita haavoittuvassa asemassa olevia, joihin huijaukset usein kohdistuvat. Samalla pitää todeta, että yhä kehittyneempien huijauskeinojen kautta uhka koskee meistä ihan jokaista ikään, sukupuoleen ja varallisuuteen katsomatta.

Aloite on ennen kaikkea teko ihmisten puolesta, joiden arki voi muuttua peruuttamattomasti talousrikollisuuden seurauksena. Se on lupaus siitä, että teemme kaikkemme suojellaksemme kansalaisten taloudellista turvallisuutta ja hyvinvointia. Kyse on luottamuksesta. Toivon, että voimme tämän keskustelun myötä yhdessä vahvistaa lainsäädäntöämme ja antaa rahoitussektorille työkalut, jotka estävät petoksia ja talousrikollisuutta. Tämä on yksi konkreettinen askel kohti turvallisempaa arkea ja vahvempaa luottamusta yhteiskunnassa.

— Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

13.10 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme lakialoitteesta, joka vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa sen kaikkein tärkeimmässä, perustavimmassa asiassa, turvallisuudessa. Rikollisuuden, petosten ja rahanpesun torjunta on paitsi taloudellinen myös inhimillinen kysymys. Nykypäivänä erilaiset taloudelliset huijaukset ovat yleistyneet ja niiden tunnistaminen oikeiden asioiden seasta on vaikeutunut. Huijauksen uhriksi voi joutua kuka tahansa, sinä tai minä, ja se voi ulottua todella syvälle. Katalat huijaukset vievät varallisuutta, murentavat turvallisuudentunnetta ja rapauttavat uskoa yhteiskunnan suojaan. On oikein, että yhteiskunta ottaa käyttöön tehokkaampia keinoja näiden rikosten estämiseksi.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kauniston esittämässä lakialoitteessa ehdotetaan, että rahoitusalan toimijoille annetaan paremmat mahdollisuudet vaihtaa tietoa keskenään rahanpesun ja talousrikollisuuden torjumiseksi. Tiedonvaihto on yksi tärkeimmistä keinoista, kun haluamme pysäyttää rikollisen toiminnan jo ennen kuin vahinko on tapahtunut. Kun pankit ja muut finanssialan toimijat voivat lain sallimissa rajoissa jakaa tietoja epäilyttävistä tapahtumista, voidaan estää laajamittaisia huijauksia ja rahanpesun verkostoja. Tämä ei ole pelkkää lakitekstien viilailua vaan konkreettista turvallisuustyötä, joka suojelee suomalaisia.

Punkt i protokollet PR 98/2025 rd

Arvoisa puhemies! On tärkeää nähdä, että rikollisuuden torjunta ja turvallisuuden vahvistaminen eivät ole vain viranomaisten tehtäviä vaan koko yhteiskunnan yhteinen asia. Tämän aloitteen myötä rahoitussektori saa ne työkalut, joita se tarvitsee toimiakseen vastuullisesti ja tehokkaasti turvallisuutemme puolesta.

Lakialoitteen tavoitteena on ihan selkeästi: rahanpesu vaikeutuu, petokset pysäytetään ajoissa ja väärinkäytökset tulevat näkyviksi. Samalla vahvistamme luottamusta paitsi talouteen myös koko yhteiskuntaan. Siksi tämä aloite on ehdottomasti askel kohti turvallisempaa ja oikeudenmukaisempaa Suomea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

13.14 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Jokainen meistä on saanut lukea lohduttomia tarinoita ihmisistä, joilta on huijattu mitä kekseliäämmillä keinoilla valtavia määriä rahaa nettihuijareiden toimesta. Kaikki keinot, joilla saadaan tätä ongelmaa suitsittua, ovat kannatettavia, ja kiitänkin edustaja Kaunistoa hyvästä aloitteesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Tämä edustaja Ville Kauniston lakialoite on erinomaisen hyvä. Sitä, onko se oikea-aikainen, voi pohtia. Ehkä tämäkin olisi pitänyt jo säätää aiemmin. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Itse toivon, että tämä nyt otetaan vakavalla tavalla eduskunnan käsittelyyn ja tarvittaessa ministeriöstä sitten katsotaan muotoilut niin, että tämä saataisiin voimaan mahdollisimman nopeasti.

Erilaiset nettihuijaukset yleistyvät todella nopealla tavalla. Logot näissä ovat yleensä suoraan varastettuja eli tismalleen samanlaisia kuin pankkimaailmassa on. Myös tämä värimaailma, erilaiset ilmeet, puhumattakaan videoista, joissa saattaa hyvinkin vakuuttava henkilö olla esiintymässä ja kertoa, miten tähän nyt kannattaa ehdottomasti tarttua, vaikka kyseinen henkilö ei ole millään tavalla näihin huijauksiin osallinen tai liittyvä, vaan on tehty näitä videohuijauksia tekoälyn avulla.

Varoitus pankkien välillä, tiedonvaihto, mitä edustaja Kaunisto tässä esittää, on erittäin tervetullut. Mielestäni meillä pitäisi olla myös nopeampia, helpompia tapoja yhdellä napin painalluksella tehdä näitä ilmiantoja, hälytyksiä erilaisista viesteistä. Nyt usein käy niin, että kun niitä viestejä tulee, me poistamme ne ja ne jäävät sinne taustalle elämään — kun olisi yksinkertainen keino, millä tavalla ilmoitat. Tämä näkyy itse asiassa näissä usein parjatuissa instagrameissa, facebookeissa, twittereissä. Niissä on usein niin, että ilmoita roskapostiksi tai huijausviestiksi yhdellä napinpainalluksella. Mutta sähköpostijärjestelmissä ei niin näppärää, nopeaa keinoa ole, ja silloin usein se huijausviesti saattaa jäädä sinne elämään. Eli toivon, että myös tällainen järjestelmä sinne saataisiin.

Ja sitten on oma maailmansa nettikaupan huijausmäärät, mitkä ovat räjähtävässä kasvussa tällä hetkellä. Tuntuu siltä, että niissäkin poliisin resurssit ovat riittämättömät ja ne menevät usein hukkaan. Nämä ovat juttuja, joissa myydään designesineitä tai pienempiäkin esineitä hyvin monissa eri kanavissa, ja nopealla tavalla tällainen nettihuijari kerää niistä itselleen muutamia satoja euroja, päivissä tuhansia euroja jäämättä niistä tosiasiallisesti kiinni.

Punkt i protokollet PR 98/2025 rd

Mutta haluan kiittää edustaja Kaunistoa. Hyvä esimerkki siitä, miten yksittäinen kansanedustaja pystyy tärkeää asiaa eteenpäin viemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

13.17 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kun YK tai esimerkiksi OECD arvioivat Suomea maana, niin lähes mittarilla kuin mittarilla meitä arvioidaan maailman parhaiden maiden joukkoon. Meidän mielestämme tuon melkein ihmeellisen tosiasian taustalla on vahva luottamus — luottamus ensinnäkin toisiin ihmisiin mutta luottamus myös eri instituutioihin. On todella tärkeää, että Suomea rakennetaan jatkossakin luottamusyhteiskuntana, yhteiskuntana, jossa lähtökohtaisesti voimme olla varmoja siitä, että kun asioimme toistemme kanssa tai asioimme eri instituutioiden suuntaan, meitä ei huijata, vaan voimme luottaa siihen, mistä olemme sopimassa, ja luottaa siihen, mitä olemme tekemässä. Tämän vuoksi on todella tärkeää, että kun nettimaailma on avannut erilaisia keinoja rikolliselle toiminnalle tuottaa huijauksia, jotka voivat aiheuttaa yksittäiselle ihmiselle merkittävääkin taloudellista vahinkoa mutta laajemmin yhteiskunnallisena ilmiönä luottamuksen rapistumista, on todella tärkeää, että lainsäätäjinä tarjoamme kaiken aikaa eri instituutioille ja yksilöille keinoja näitä huijauksia estää ja niiden uhriksi joutumista välttää. Siksi haluan, puhemies, kiittää edustaja Kaunistoa tästä aloitteesta, ja toivottavasti tämän pohjalta päästään Suomen lainsäädäntöä laatimaan siihen suuntaan, että pystytään antamaan tässä tapauksessa rahoituslaitoksille niitä työkaluja, joita tarvitaan tällaisen modernin huijaustoiminnan estämiseksi, ja sitä kautta voimme rakentaa Suomea yhteiskuntana, jossa luottamus on vahvaa, ja siten todennäköisesti pystymme myös viemään maatamme eteenpäin sillä tavalla maailman parhaana maana, mihin olemme aiempinakin vuosina ja vuosikymmeninä tottuneet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

13.20 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Suomalaisilta huijattiin erilaisissa pankkihuujauksissa viime vuonna yhteensä kymmeniä miljoonia euroja. Nettimaailman huijarit ovat yhä taitavampia ja häikäilemättömämpiä, ja moni viisaskin voi mennä viipuun. Tilanne on kestämaton, ja huijausten ehkäisemiseksi on tehtävä nykyistä enemmän. Pidän tärkeänä, että pankit ja viranomaiset ottavat asiassa selvästi nykyistä tiukemman otteen. Tiedän, että Finanssivalvonta on tässä asiassa liikkeellä, ja hyvä niin, mutta myös muiden viranomaisten ja lainsäätäjän on hyvä olla aktiivinen.

Pankkihuujaukset ovat nousseet nopeasti merkittäväksi taloudelliseksi ongelmaksi. Myös poliisin resursseja aihe työllistää huomattavasti. Tyypillisiä tapauksia ovat tilanteet, missä rikolliset onnistuvat kalastelemaan pankkitunnukset tai muilla tavoin huijaamaan ihmisiä taloudellisesti esimerkiksi erilaisissa sijoitus- tai rakkaushuijauksissa. Kysymys on myös luottamuksesta. Monet tavalliset suomalaiset ovat menettäneet tuhansia tai jopa kymmeniätuhansia euroja, pahimmillaan elinikäiset säästönsä. Ihmisillä itselläänkin on totta kai vastuuta asiasta, mutta nykyinen tilanne on kohtuuton ja vaatii korjausta. Näin ei voi jatkaa. Oma vastuunsa on mielestäni myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla, joita pitkin monet nettihuujaukset alkavat. Myös somejätit on saatava mukaan seulomaan rikollinen toiminta pois verkosta.

Punkt i protokollet PR 98/2025 rd

Jos pankkien nykyiset järjestelmät eivät pysty estämään huijauksia, seurauksia ei mielestäni voi jättää yksin asiakkaiden harteille. Lainsäädäntöä ja sääntelyä on tarpeen kiristää, jotta pankkien velvollisuudet ovat selkeitä. Tässä suhteessa tervehdin edustaja Kauniston aloitetta, jolla tähän tematiikkaan puututaan, mutta toisaalta kun tiedän yksittäisten kansanedustajien lakialoitteitten hitaan etenemisen tässä talossa — niitä on usein hyvin vaikea saada etenemään — niin haluaisin kannustaa myös maan hallitusta liikkumaan tällä lainsäädäntöpuolella, ja varmaan tässä suhteessa myöskin nämä edustaja Kauniston huomiot on hyvä käydä läpi. Mutta on myönteistä nostaa asia keskusteluun joka tapauksessa myöskin lakialoitteen muodossa.

Lisäksi yhteistyötä viranomaisen ja pankkien välillä on vahvistettava. Ja peräänkuulutan myös pankeilta ripeitä, ihan omia toimia tilanteen korjaamiseksi. Pankkien on kannettava suurempi vastuu huijausten estämisestä ja tarjottava asiakkaille paremmat työkalut suojautua. Voisi kuvitella, että tämmöisenä tekoälyaikana pankkien olisi aivan mahdollista rakentaa mallit, millä skannataan epätyypillinen rahaliikenne sieltä tileiltä ja tarkistetaan sitten asiakkailta, halutaanko varmasti tämmöisiä epäilyttäviä, omituisia, poikkeavia siirtoja tehdä. Teknisesti tämän pitäisi ilman muuta olla mahdollista. Pankit pitää mielestäni jopa velvoittaa korvaamaan huijauksissa menetetyt varat silloin, kun järjestelmät ja valvonta eivät toimi riittävällä tavalla. Näin saadaan pankeille todellinen kannustin kehittää järjestelmiään. Kansalaisia ei saa jättää yksin tämän ongelman kanssa. Ihmisten säästöt ja rahat on saatava turvaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

13.23 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite tosissaan koskee luonnollisesti isompaa kokonaisuutta, jolla varmistetaan ihmisten turvallista arkea. Tämä työhän etenee totta kai koko ajan, niin eduskunnan tasolla kuin maan hallituksen tasolla, mutta oma pyrkimykseni on tehdä oma osani, jotta tämä pieni palanen etenisi mahdollisimman nopeasti. Ajatus siitä, että koko yhteiskunta on mukana tässä, on mielestäni enemmän kuin tervetullut jo pelkästään keskustelunavauksena, ja rahoitussektoriin kuuluu tähän yhteiseen yhteiskuntaan.

Enkä voi tässä puhua pankkien puolesta, mutta mietin vaan sitä tilannetta, jossa yhdessä pankissa toimiva huijari ei pysty toimimaan ja siirtyy seuraavan pankin asiakkaiden kimppuun ja jossa tämä kyseinen pankki, joka on huomannut tällaisen huijarin, havainnut sen, ei pysty asiasta raportoimaan eteenpäin seuraavaan pankkiin. Kyllä tuntuu aika kohtuuttomalta tilanteelta myös pankeille tämä nykytulkinta laista.

Ehkä loppuun haluan todeta sen, että kun huijaukset tosissaan kehittyvät, niin kuin tässä useampi kollega sanoi — kiitoksia paljon kollegoille tuesta ja tästä keskustelusta — niin näinhän se on, että ihan kenelle tahansa on aivan mahdotonta se rajanveto, mikä on huijaus, mikä ei. On äärimmäisen tärkeää, että sitä keskustelua käydään myös julkisuudessa, että ihmiset osaavat olla varovaisia, mutta tietty aina on se huoli siinä, että kuinka varovainen ihminen voi omassa arjessaan olla. Tämähän on se, mihin huijarit tietenkin kiireisen arjen keskellä yrittävät puuttua.

Taloudellinen iskuhan yksittäiselle ihmiselle on valtava, mutta myös tässä yhteydessä haluan nostaa sen henkisen taakan, minkä huijattu ihminen kokee, ajatuksen jollain tavalla siitä, että suomalainen yhteiskunta olisi niin vahva tukemaan niitä ihmisiä, jotka tällaisen tuskan kokevat, että eivät joutuisi yksin elämään sen tunteen kanssa vaan olisivat valmiita

Punkt i protokollet PR 98/2025 rd

avaamaan sitä omaa tuntemustaan ja saamaan sitä tukea yhteiskunnalta, että hei, tämä on nykymaailmassa ihan todellinen ongelma, siinä ei ole mitään häpeää, että tuli epäonnistutua omassa päätöksessä. Siinä mielessä me saataisiin tätä ymmärrystä laajemmin ja ehkä sen pienen tuskan kiven sieltä niskasta pois niiltä ihmisiltä, jotka ovat huijatuksi joutuneet.

Kiitoksia paljon näistä puheenvuoroista. Jään kuuntelemaan kyllä loputkin puheenvuorot.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Siihen liittyen muistutan edustajia siitä, että suuren valiokunnan kokouksen vuoksi joudumme lopettamaan viimeistään puolelta, ja jos listalle jää pitämättömiä puheenvuoroja, niin sitten keskustelua jatketaan jossain muussa vaiheessa, ei kuitenkaan tänään. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

13.26 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Koetan olla tiivis.

Lakialoitteen tavoite on hyvä: ennaltaehkäistä pankkihuutauksia tiedonvaihdon avulla. Käytännössä se tehdään tässä pankkialaisuuspykälän 15 §:n muutoksella, jotta saadaan väljempiä tiedonluovutuspyyntöjä aikaiseksi.

Mutta mitä on tehty jo tähän mennessä? Meillä on tullut nyt ihan muutama viikko sitten tämä IBAN-nimitodennus eli maksajalle ilmoitus, jos saajan nimi ei täsmää. Sitten on myöskin spoofauksen esto eli huijauspuheluitten esto ulkomailta, eli kun puhelu näyttää tulevan Suomesta mutta onkin tosiasiaa ulkomailta, niin näitä puheluita estetään.

Mitä pitäisi jatkossa tehdä? 12—24 tunnin viive maksuille, eli jos tietyt maksut... jos meillä vaikka uusi maksu lähtee uudelle saajalle ja on epätavallinen, niin näissä voisi olla viive. Sitten myöskin nopeampi maksujen tai tilien jäädytys. Sitten nostan esille vielä sen, että Englannissa pankeilla on pakollinen hyvitys 85 000 puntaan asti, ja EU ja Suomi eivät ole ottaneet käyttöön vielä tällaista, missä sitä vastuuta jaetaan myöskin pankeille. Englannissa tämä vastuu on puoliksi lähettäjä- ja puoliksi saajapankin puolella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

13.28 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Olen nopea.

Edustaja Kauniston lakialoite puuttuisi myös koko ajan lisääntyviin nettihuutauksiin, joiden kohteeksi varsinkin vanhemmat ihmiset joutuvat yhä useammin. Tämä on kasvava ongelma, ja se huolestuttaa kovin. Kiitoksia, edustaja Kaunisto, että asia nostetaan esille tämän lakialoitteen muodossa. Tähän ongelmaan pitää yrittää löytää ratkaisu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt joudumme keskeyttämään tämän keskustelun, ja kuten todettua, jos listalle jää puheenvuoropyyntöjä, keskustelu jatkuu ensi viikolla.

Riksdagen avbröt debatten och behandlingen av ärendet.